

Ríkisgóðkendur grannskoðari um Búskaparráðið:

Hevur roknað fleiri hundrað mill. skeivt

– Avleiðingarnar verða nógv verri, enn Búskaparráðið hevur roknað seg fram til. Frágreiðingin frá búskaparráðnum skuldi ongantíð verið komin, tí hon er týðiliga merkt av at vera skrivað í skundi

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Álitid á Búskaparráðið hevur fingið eitt álvarsligt skot fyri bógvin. Og skal álitid á tað endurreisast, skal tann næsta frágreiðingin verða so ónatúrliga nógv betri enn henda.

Jógvan Sundstein, ríkisgóðkendur grannskoðari, og fyrrverandi politikari í nógv ár, m.a. bæði lögmaður og figgjarmálaráðharri, heldur lítið um tað fyrstu frágreiðingini sum nýliga endurreista Búskaparráðið barslaði við fyrr hesum mánaðinum.

Skrivað av plikt

Jógvan Sundstein heldur, at frágreiðingin er týðiliga merkt av, at hon er skrivað av plikt.

– Helst hevur Búskaparráðið hildið, at teir máttu koma við eina frágreiðing nú.

– Og tí hava teir sett hetta saman í skundi.

– Ella rættari: Eg haldi, at tað er ein, kanska tveir limir í búskaparráðnum, sum hava skrivað frágreiðingina og so hava hinir góðtíkti hana uttan at eftirkanna

tað verður kanska ikki heilt so ógvusligt, sum Búskaparráðið heldur.

Jógvan Sundstein sigur, at verða fiskirættindini skerd, kann henda, at tað verður eitt sindur mótvigað av, at lutfallið ímillum tað, sum fer óvirkað av landinum og tað, sum verður virkað í Føroyum, fer at broytast, so at føroysku flakavirkini ikki fáa heilt so nógv minni at gera enn tey hövdu fingið, um 1/3 av fiskinum framvegis fer óvirkað av landinum.

– Verður minni fiskur, fer tað helst at trýsta prisarnar upp í Føroyum. Tvs, at vit kunnu vænta, at lutfalsliga minni fiskur fer óviðgjørður av landinum. Tvs, at arbeiðsloysið fer at vaksa minni, enn tað annars hevði gjørt.

– Men tað var m.a. slíkar metingar, Búskaparráðið átti at gjørt.

– Av tí, at fólk í ávisan mun fara frá-lønarmarknaði til ALS, fer landskassin at missa skattainntøkur av tí at stuðulin frá ALS er lægri enn lønin.

Jógvan Sundstein heldur, at her er lítið at smílast at.

– Hetta var betri ógjørt. Heldur enn at skunda sær við eina so grunnari og lítið gjøgnumarbeiddari frágreiðing, átti Búskaparráðið at biðja til í heyst og so komið við eina frágreiðing við vekt í og sum gav politikarum eitt veruligt amboð at arbeiða við, sigur ríkisgóðkendi grannskoðarin og fyrrverandi topp-politikarin

– Harafturat kann tað henda, at landskassin verður noyddur at spjæða til ALS, um arbeiðsloysi óksist.

– Men ríkisgóðkendi grannskoðarin heldur, at ein avleiðing av óktum arbeiðsloysi kann væl verða, at fólk aftur fara at flyta av landinum um enn kanska ikki í so stórum stíli fyri fyrri nøkrum árum síðani.

– Men ein fráflyting fer so aftur at føra til lægri skattainntøkur og lægri nýtslu, og harvið eisini lægri nýtslugjöld til landskassan.

Búskaparráðið sigur, at verður ICES tilmælið fylgt, fara manningahýrur, inntøkur hjá fiskafólki og avleiðingar inntøkur at minka 160 milliónir.

– Eg haldi, at missurin av teimum avleiðdu inntøkum er alt ov lágt sett.

– Vit hava t.d. sæð, hvussu stóra ávirkan betri fiskiskapur hevur.

– Tá ið fiskiskapurin veksur, fáa sjómenn og fiskafólk meiri inntøku, tey brúka meiri og tað gevur so aftur øðrum fólki arbeiði.

Jógvan Sundstein sigur, at tær avleiðdu inntøkurarnar hækkaðu nokk so skjótt, tá

ið fiskiskapurin batnaði.

Hinvegin fara tær eisini at lækka skjótt, um fiskiskapurin verður skerdur.

Brotyngar á einum so týðandi øki, merkjast skjótt í øllum samfelagnum, sigur hann.

Einaferð herfyri tá ið eitt stórt virki í einum donskum býi varð afturlatið, hövdu talkøn roknað seg fram til, at fyri hvørt arbeiðspláss, tey mistu á virkinum, fóru tey at missa tvey arbeiðs-pláss aðrastaðni í býnum. er tað hetta sama, sum fer at gera seg galdandi í Føroyum, um fiskivinnan verður munandi skerd?

– Ja, tað er nakað í tann stílin, sigur Jógvan Sundstein.

Búskaparráðið sigur, at landskassin fer at missa 10 milliónir í nýtslugjöldum og tað heldur Jógvan Sundstein verða alt, alt ov lágt sett.

Hann sigur, at alt í alt roknar hann við, at missurin hjá landskassanum verður út í móti teimum 300-400 milliónunum, sum útflutningsvirðið minkar við.

– Tvs, um fortreytirnar eru tær somu sum nú, at 1/3 av fiskinum framvegis fer óvirkað av landinum.

– Men verður lutfalsliga meiri virkað í Føroyum, verður negativa árin við minni.

Hann sigur, at útflutningurin skapar ein ringvirkning í samfelagnum.

– Utflutningur uppá 300 milliónir skapar ein ringvirkning í samfelagnum uppá kanska 600 milliónir.

– Næstan helvtin av tí hevði farið í landskassin í skattum og avgjöldum men tað missir landskassin so.

Fylgi ikki ICES

Annars ávarar grannskoðarin og fyrrverandi inntøktir at fylgja ICES tilmælinum blint.

– Vit hava fingið eina fiskidagaskipan og tað skipanina eiga vit at fáa at virka eftir ætlan, áðrenn vit loypa framav og broyta hana aftur.

– Hinvegin er tað ikki tonsatalið, vit fiska, sum er avgerandi. Tað avgerandi er talið á fiski, vit fiska.

– Tað er smáfiskurin, yngulin, sum hevur týðning.

Tí heldur Jógvan Sundstein, at ein fiskidagaskipan, við friðaðum økjum og øðrum avmarkingum er tann einasta og tann besta skipanin í Føroyum.

Jógvan Sundstein hevur einki álit á umstøðiligum kvotum, ella á kvotum yvirhøvu.

– Hinvegin kann tað væl verða at fiskidagarnir kunnu gerast umstøðiligi, seinni, tá ið skipanin er fingin at virka eftir ætlan.

Skuldu havt biðað

Jógvan Sundstein heldur, at Búskaparráðið skuldi heldur havt biðað til heyst og so givið eina betri og „djúpari“ frágreiðing út.

– Álitid á Búskaparráðið hevur fingið eitt skot fyri bógvin. Og skal álitid á tað endurreisast, skal tann næsta frágreiðingin verða so mikið nógv betri enn henda, sigur Jógvan Sundstein.

upplýsingarnar í henni.

– Eg skal ikki, at tað er so, men soleiðis fyrkemur henda frágreiðing mær, sigur Jógvan Sundstein.

Hann sigur, at eftir hansara tykki skínur tað so týðiliga ígjøgnum, at hon er skrivað í skundi.

Og av tí sama er hon báði ov grunn og full av so-vorðnum sum er so sjálv-sagt, og sum øll vita fram-

anundan.

Búskaparráðið ger rætt-iliga nógv burtúr fiskivinnuni á sjónum, men næstan einki burtúr øllum øðrum, og tá serliga fiskivinnuni á landi.

– Av tí sama fær hon bæði slagsíðu, fer ikki nógv djúpt og er merkt av at verða gjørt í skundi og ikki nógv væl gjøgnumarbeidd heldur grannskoðarin og fyrrverandi topp-politikarin.

Harafturat hendi so tað pínliga, at beinleiðis mistøk eru gjørt.

M.a. skrivar Búskaparráðið, at almenna umsitingin er vaksin 900 stórv síðani 1994. Seinni kom fram, at hetta eru einki 600 av nógv av tí at tey hava gloymt at talt tey 600 pensionistarnir frá, sum fingi útgjald úr samhaldsfasta.

– Tá ið mistøk sum hesi verða gjørt mugu vit spyrja okkum sjálvi, hvussu frágreiðingin annars er.

Hava roknað skeivt
Búskaparráðið sigur, at verður tilmælið frá ICES fylgt, og vit skera fiskiskapin undir Føroyum 25.000 tons, m.a. eftir toski og upsa, fer inntøkan hjá lands-

kassanum at minka 25 milliónir. Í sjónvarpinum ívaðist figgjarmálaráðharrin, Anfinn Kallsberg í hesum. Hvør er tinn meting sum tal-konur?

– Eg fái tað heldur ikki at passa. Eftir míni besti sann-føring verður missurin hjá landskassanum helst hundradals milliónir.

Jógvan Sundstein sigur, at verður fiskiskapurin minkaður 25000 tons, missur milliónir í útflutningsinntøkum.

Jógvan Sundstein sigur, at eftir hansara tykki hevur Búskaparráðið grovliga undirmett, hvørja ávirkan ein niðurskurður í fiskivinnuni fær fyri avleiðdar inntøkur, tvs inntøkur aðrastaðni í samfelagnum, og sostatt á brotyngingarnar í for-brúkinum og, harvið nýtslugjöld til landskassan.

– Mín meting er, at inntøkumissurin hjá sjálvum landskassanum verður út í móti tí sama, sum mista út-flutningsvirðið, tá ið alt verður talt saman, heldur Jógvan Sundstein.

– Missurin í útflutningin-um fer at føra eitt sindur økt arbeiðsloysi við sær, men

RTRÚLOVILSIS RINGAR
STÓRT ÚRVAL • SKJÓT LEVERING

Mynstrutir og skettir

Prísir fyri parið úr kr. 600,-

Klókka
Tín úr- og Gulembur - SMS - Tlf 10506